

Інше

Савченко Валерій Андрійович

студент

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПОРЯДКУ ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСЛІДНОСТІ СБУ

***Анотація.** Проаналізовані проблемні питання процесуального порядку визначення підслідності СБУ. З'ясовано, що основною причиною є недосконалість положень чинного кримінального процесуального законодавства України. Впровадження змін та доповнень до чинного КПК України стосовно уточнення підслідності СБУ, підвищить ефективність застосування правил розслідування кримінальних проваджень у практиці досудового розслідування та притягнення до кримінальної відповідальності.*

***Ключові слова:** підслідність СБУ, СБУ, розслідування правопорушень.*

Чинне кримінальне процесуальне законодавство України закріплює низку правових норм, у яких використовується термін «підслідність», зокрема у ст. ст. 214, 216, 218 КПК України. У чинному законодавстві немає законодавчого визначення терміну «підслідність», що певною мірою сприяє виникненню дискусій між вченими та практиками щодо його розуміння.

Найбільш поширеними підходами у наукових публікаціях є дві найважливіші ознаки цього інституту – властивості кримінального провадження та повноваження (компетенція) органу досудового розслідування щодо ведення кримінального провадження [1, с. 346].

Водночас, на нашу думку, сформульовані вченими ознаки підслідності не повністю розкривають сутність цього правового інституту. У цьому контексті позиція Ю.І. Кітсана, яка пропонує не обмежуватися зазначенням властивостей конкретного кримінального провадження та обов'язком органу розслідувати його, а розглядати юрисдикцію як правовий інститут, правові норми якого також визначають умови, підстави та порядок передачі кримінального правопорушення провадження від одного органу до іншого. спори про підсудність, правові наслідки порушення правил підсудності [2, с. 295]. Однак, чинний КПК України не містить норм, які б визначали види розслідування кримінального провадження та розкривали б їх сутність. У науковій літературі досі немає єдиного підходу до визначення видів юрисдикції та їх сутності [3; 4; 5].

Для забезпечення ефективності застосування правил розслідування кримінальних проваджень важливо розробити нові та вдосконалити існуючі кримінально -процесуальні правила, що регулюють правила розслідування кримінальних проваджень. У цьому аспекті важливо розширити сферу судового контролю за дотриманням правил розслідування кримінальних проваджень. Зокрема, ч.5 ст. 218 КПК України передбачено, що спори щодо підсудності вирішує керівник прокуратури вищого рівня, а однією з гарантій захисту прав та законних інтересів учасників кримінального провадження є процедура оскарження ухвал до слідчого судді під час досудового розслідування. Однак відповідні положення чинного КПК України не передбачають права захисту, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої розпочато кримінальне провадження, оскаржити рішення прокурора щодо визначення підсудності конкретного кримінального провадження під час досудове розслідування, яке негативно впливає на свободи та законні інтереси учасників кримінального провадження у досудовому розслідуванні. Натомість

у правоохоронній практиці підозрювані, захисники зазвичай подають клопотання під час підготовчого провадження або судового провадження щодо необґрунтованого визначення підслідності відповідного кримінального провадження, визнання доказів неприйнятними через порушення правил розслідування.

Неефективність впровадження норм предметної підслідності у практику досудового розслідування правопорушень, підслідних СБУ обумовлена закріпленням відповідних кримінально-процесуальних норм, що регулюють правила її застосування у кримінальному провадженні, а не в КПК України, але в інших законах України. Відповідно до ст. 1 КПК України, порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінально -процесуальним законодавством України. Кримінально - процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, обов'язковість яких затверджена Верховною Радою України, КПК України та іншими законами України. У ч. 6 ст.9 КПК України, законодавець визначив, що у випадках, коли положення КПК України не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, загальні принципи кримінального провадження, визначені частиною першою ст. 7 КПК України. Крім того, ч.3 ст. 9 КПК України передбачено, що закони та інші нормативно -правові акти України, положення яких стосуються кримінального провадження, мають відповідати КПК України, а у кримінальному провадженні не може застосовуватися закон, що суперечить йому.

Отже, сьогодні в практичній діяльності органів досудового розслідування органів СБУ існує низка проблемних питань щодо застосування інституту кримінального розслідування. Основною причиною є недосконалість положень чинного кримінального процесуального

законодавства України. Впровадження змін та доповнень до чинного КПК України стосовно уточнення підслідності СБУ на нашу думку, підвищить ефективність застосування правил розслідування кримінальних проваджень у практиці досудового розслідування та притягнення до кримінальної відповідальності.

До основних процесуальних проблем можна віднести наступні:

- правильно первинна кваліфікація вчиненого діяння;
- правовий статус особи, щодо якої здійснюється кримінальне провадження;
- розмір предмета кримінального правопорушення або завданої ним шкоди;
- територіальні характеристики вчиненого правопорушення;
- факт початку кримінального провадження іншим органом досудового розслідування.

На закінчення ми повинні зазначити, що підслідність служить процесуальною гарантією прав та законних інтересів осіб, яких притягують до відповідальності, та інших учасників кримінального провадження, а правильне визначення підслідності є значною мірою запорукою законного, повного та ефективного розслідування кримінальне правопорушення. Крім того, саме уникнення помилок у визначенні юрисдикції значною мірою гарантує допустимість доказів, перспективу судового розгляду, а отже, здійснення кримінального провадження для притягнення до відповідальності будь -кого, хто вчинив правопорушення (ст. 2 КПК).

Література

1. Кримінальний процес : підручник / за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Х.: Право, 2013. 670 с.
2. Кицан Ю.І. Актуальність визначення підслідності кримінальних справ. *Університетські наукові записки*. 2008. № 3. С. 292–295. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2008_3_56
3. Ягодинський В.Н. Підслідність злочинів. *Право України*. 1993. № 2.
4. Кицан Ю.І. Підслідність кримінальних справ: теоретичні засади вдосконалення нормативно-правового регулювання. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2012. № 2 (6). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12kyinpr.pdf>
5. Погорецький М.А. Визначення прокурором підслідності кримінального провадження. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 3. С. 60–68.